

skal svares boafgift eller tillægsboafgift, at der ikke er arvinger, der er repræsenteret ved værge eller skifteværge, at der ikke i boet er legatarer, at boet ikke er skattepligtigt, at afdøde ikke i det indkomstår, hvor dødsfaldet indtræder har drevet selvstændig erhvervsvirksomhed, og at der ikke i boet findes aktiver, der er skattemæssigt af- eller nedskrivningsberettigede.

Skiftelovsudvalget overvejede tilsvarende at indføre en forenklet skifteform for småboer, men ideen blev dengang opgivet, idet Skatteministeriet på daværende tidspunkt tilkendegav, at en sådan ændring ville medføre et ikke uvæsentligt provenutab.

Muligheden for at forenkke behandlingen er efterfølgende opstået som følge af vedtagelsen af lov nr. 426 af 14. juni 1995 om afgift af dødsboer og gaver, hvorefter det hidtil gældende arve- og gaveafgiftssystem afskaffedes. I stedet er indført et system med boafgifter, der beregnes under ét af den samlede arvebeholdning, som falder i arv.

Boafgiften er på 15 pct. af den formue, som en afdød person efterlader sig, og beregnes af den afgiftspligtige formue i boet, der overstiger 180.000 kr. (1995-kroner). Bundfradraget på 180.000 kr. reguleres årligt efter personskattelovens § 20.

Arv, der tilfalder afdødes nærmeste slægtninge pålægges alene denne boafgift, medens arv, der tilfalder afdødes fjernere og ubeslægtede arvinger tillige pålægges en tillægsboafgift på 25 pct. Arv til ægtefæller er helt fritaget for afgift.

Boafgiftsloven betyder således, at en meget stor del af boerne under 180.000 kr. – nemlig de boer, hvori der alene er nærtstående arvinger, – ikke vil have pligt til at betale bo- eller tillægsboafgift. Tilsvarende vil boer, hvor ægtefællen er enearving, ligeledes være afgiftsfri, ligesom afgiftsfrihed kan følge af boafgiftslovens § 3 i øvrigt. Derimod vil der altid – såfremt den tillægsboafgiftspligtige beholdning er over 2.000 kr. – skulle beregnes tillægsboafgift i boer, hvor der er arvinger, som ikke er omfattet af lovens § 1, stk. 2, og som ikke er afgiftsfri efter § 3. De skitemæssige konsekvenser heraf er, at der i de mindre boer, hvor der ikke skal svares afgift, ikke længere i forhold til det offentlige er noget behov for, at der udarbejdes og indsendes en boopgørelse til skifteretten og skattevæsenet, idet boopgørelsens funktion hovedsagelig er at skabe grundlag for beregningen og kontrollen af bo- og tillægsboafgifterne.

Reglerne om forenklet privat skifte kan således anvendes på alle de mindre boer, hvor arvebeholdningen er højst 180.000 kr., hvor samtlige arvinger er nærmeste pårørende til afdøde og dermed er fritaget for boafgifter, og ingen af de pågældende er repræsenteret ved værge eller skifteværge. Er det sid-

ste tilfældet, eller er der legatarer i boet, må boopgørelse indsendes for at sikre, at der ikke sker tilsidesættelse af f.eks. en umyndigs eller legatærens interesser.

En yderligere betingelse er imidlertid, at boet ikke er dødsboskattepligtigt. Efter de gældende dødsboskatte regler ophører afdødes skattepligt ved dødsfaldet. Skattepligten overgår i stedet til dødsboet, hvor den i almindelighed varer, til boet afsluttes. Privat skiftede boer kan dog højst være selvstændige skatte subjekter i 15 måneder. Hvis boet ikke er afsluttet på dette tidspunkt, bliver den efterlevende ægtefælle og arvingerne skattepligtige i forhold til deres andel af boet.

Dødsboer er kun skattepligtige, hvis de er af en vis størrelse. Skattemæssigt opererer man med 3 forskellige faktorer, der hver især kan medføre, at boet bliver skattepligtigt. Et dødsbo opstået i 1995 er således skattepligtigt, hvis aktiverne ved dødsfaldet overstiger 831.400 kr., eller hvis nettoformuen ved dødsfaldet overstiger 639.500 kr., eller hvis nettoformuen i den endelige boopgørelse overstiger 767.400 kr. Beløbene reguleres årligt efter personskattelovens § 20.

Boets størrelse vil således også være en regulerende faktor ved vurderingen af, om et bo kan behandles efter de foreslåede meget summariske regler for forenklet privat skifte.

Endelig stilles der to yderligere betingelser, nemlig at afdøde ikke må have været selvstændig erhvervsdrivende, og at boet ikke må omfatte af- eller nedskrivningsberettigede aktiver. I sådanne tilfælde vil der ofte foreligge et mellemværende med skattemyndighederne i form af efterbeskatning m.v., ligesom boet i visse tilfælde kan blive skattepligtigt, selv om de ovenfor nævnte beløbsgrænser ikke er overskredet. Sådanne forhold i boet vil derfor efter forslaget i almindelighed afskære skifteretten fra at udlevere et bo efter de summariske regler om forenklet privat skifte, jf. dog nedenfor om de tilfælde, hvor en efterlevende ægtefælle er eneste arving i boet.

For efterlevende ikke-fraseparerede ægtefæller indeholder lovforslaget en særregel. Som nævnt ovenfor er afdødes ægtefælle undtaget fra afgiftspligten, jf. herved lov om af gift af dødsboer og gaver, § 3, stk. 1, litra a. Dette sammenholdt med en adgang for ægtefællen til at succedere i afdødes skattemæssige stilling gør det muligt at give den efterlevende ægtefælle en udvidet adgang til forenklet privat skifte. Den særlige bestemmelse herom er indeholdt i lovforslagets § 34. Det er en forudsætning for reglens anvendelse, at de almindelige betingelser for forenklet privat skifte foreligger, jf. ovenfor, idet der dog kan bortses fra de betingelser, som relaterer sig til boet skattemæssige forhold.